

**STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE,
BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING**

Activiteitenverslag 2006
Versie van 9 januari 2007

Inleiding

Voor de voorstelling van de activiteiten van het Steunpunt volgen we in grote lijnen de structuur van de Programmering 2006-2007, met hier en daar kleine wijzigingen in vergelijking met het **plan** dat werd voorgelegd aan de Begeleidingscommissie om het onderscheid in de aard van de verschillende werkzaamheden beter tot uiting te laten komen.

- Actie 1 van het programma betreft de **algemene opvolging van het tweejaarlijks verslag** van het Steunpunt, met als doelstelling het bestaan en de inhoud van dit verslag zo ruim mogelijk bekend te maken zodat hiermee een reële bijdrage kan worden geleverd aan het debat en aan de politieke actie.
- Acties 2 tot en met 13 van het programma gaan over **bijzondere thema's**.
  - o Er bestaat **grondig overleg** over vier van deze thema's: actie 2 (bijzondere jeugdbijstand), 3 (socio-professionele inschakeling van de meest kwetsbare doelgroepen), 4 (toegang tot energie), en 5 (vorming van beroepskrachten) :
    - voor twee thema's verloopt dit in het verlengde van het werk dat voorafgaand werd gepresteerd door het Steunpunt en de verschillende partners (bijzondere jeugdbijstand en socio-professionele inschakeling)
    - over twee thema's is de discussie op gang gebracht (toegang tot energie en vorming van beroepskrachten)
  - o Vijf van deze thema's worden meer bescheiden opgevolgd en waren voorwerp van een **meer gericht overleg**: actie 6 (gezondheid), 7 (huisvesting), 8 (onderwijs), 9 (justitie), 10 (beeldvorming over armoede in de media). Het terrein van de cultuur kreeg ook een opvolging, wat niet voorzien was in de programmatie (actie 11).
  - o Twee acties ten slotte hebben een **speciaal statuut** omdat ze een andere vorm aannemen dan deze van het klassieke overleg. De aandacht voor het Europees beleid (12) en de actie, die we de naam gaven van 'kennis en indicatoren' (13) .
- Acties 14 en 15 hebben te maken met eerder '**interne' activiteiten** ook al zijn de resultaten hiervan bestemd voor het grote publiek: documentatie en website enerzijds, de publicatie van een jaarlijks activiteitenverslag anderzijds.
- Actie 16 groepeert alle elementen die **minder programmeerbaar** zijn: 'antwoord geven op allerhande vragen'.

Op het einde van het verslag vermelden we tot slot de interne activiteiten van het Steunpunt en deze die verbonden zijn met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

1. ACTIE 1. OPVOLGING VAN HET VERSLAG « ARMOEDE UITBANNEN. EEN BIJDRAGE AAN POLITIEK DEBAT EN POLITIEKE ACTIE »

1.1. De opvolging voorzien door het samenwerkingsakkoord

- Het derde tweejaarlijks verslag van het Steunpunt werd eind 2005 overhandigd aan de voorzitter van de Interministeriële Conferentie voor maatschappelijke integratie. Op 8 februari 2006 heeft het Steunpunt het verslag voorgesteld op Interministeriële conferentie Integratie in de samenleving/maatschappelijke integratie.

Het Steunpunt werd ook uitgenodigd om het verslag voor te stellen op het interkabinettenoverleg van 12 januari, in voorbereiding op de Ministerraad van 13 januari, waarop werd beslist contacten met de verschillende ministeriële kabinetten te organiseren om de opvolgingsprocedure te activeren, die was voorzien in het samenwerkingsakkoord. Er werden **trilaterale contacten** georganiseerd met de kabinetten van de betrokken ministers, het kabinet van de Minister voor Maatschappelijke integratie en het Steunpunt, telkens in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de partnerorganisaties. In dit kader gingen er 32 ontmoetingen door in 2006 (Zie bijlage I: stand van zaken van de ontmoetingen met de kabinetten van de federale, gewest- en gemeenschapsministers.)

Om op deze manier te kunnen werken moest er « een knip- en plakwerk » gebeuren om het verslag in te delen volgens de bevoegdheden van elke betrokken minister. We herinneren eraan dat dit verslag werd opgemaakt op basis van overleg met actoren op het terrein. Het is een feit dat het plan, opgenomen in dit verslag, niet direct rekening houdt met een opdeling volgens bevoegdheden en vooral de bekommernissen weergeeft van deze actoren. Voor elk van de trilaterale contacten heeft het Steunpunt die actoren gecontacteerd die betrokken waren bij de discussies over de concrete punten van overleg. Na het onderhoud werd aan de kabinetten gevraagd om een schriftelijk antwoord te bezorgen aan het Steunpunt en zijn partners.

Het Steunpunt zorgde ook voor een verslag van elk onderhoud. Daarna heeft het Steunpunt alle nota's en schriftelijke antwoorden samengebracht in één document, opgebouwd volgens dezelfde structuur als het tweejaarlijks verslag « Armoede uitbannen », dus opnieuw dichter aansluitend bij de logica van het terrein. Deze voorlopige stand van zaken van de ministeriële contacten, met een overzicht van alle reacties, is voorgelegd aan de IMC van 13 december 2006 en daarna opgestuurd naar alle betrokken kabinetten om na te kijken en eventueel te actualiseren. Het is de bedoeling om deze nota in reactie op het tweejaarlijks verslag begin februari 2007 te verspreiden bij alle actoren die aan dit verslag hebben meegewerkt samen met het Steunpunt, en eveneens via de website van het Steunpunt www.armoedebestrijding.be.

Het is voor de eerste keer dat de reacties van de politici op het tweejaarlijks verslag op deze manier zijn ingezameld en dus ook bekend kunnen gemaakt worden zowel bij actoren op het terrein als bij politieke verantwoordelijken. Op deze manier is een goede basis gelegd voor de verdere dialoog 'terrein-politiek-terrein'.

Met sommige kabinetten gaan van nu af aan de gesprekken verder (zie bijlage I).

De adviezen van de raadgevende instanties, ingewonnen door de verschillende regeringen, zijn opgenomen in bijlage bij deze voorlopige samenvatting van de politieke reacties: het gaat

over het advies door de Federale regering gevraagd aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, het advies door de Vlaamse regering gevraagd aan de VLOR en het advies dat door de Brusselse gewestregering werd gevraagd aan de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (al deze adviezen kunnen ingekeken worden op de website www.armoedebestrijding.be).

- Het Steunpunt heeft het twejaarlijks verslag voorgesteld aan verschillende **parlementaire commissies**:

In de Kamer

- Commissie voor de Volksgezondheid: Verslag van het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting «Armoede uitbannen – een bijdrage aan politiek debat en politieke actie»: Gedachtewisseling, 15 februari 2006.
- Adviescomité voor de maatschappelijke emancipatie: De genderspecten van het Verslag 2005 «Armoede uitbannen – een bijdrage aan politiek debat en politieke actie», 13 februari 2006.

In het Parlement van het Waalse Gewest

- "Commission de l'Action sociale et de la Santé": Hoorzitting met Mevr. De Boe, Centrum voor gelijkheid van kansen: Voorstelling van de aanbevelingen in het twejaarlijks verslag, voor zover betrekking op de bevoegdheden van het Waalse Gewest. Gedachtewisseling, 22 mei 2006.
- "Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les hommes et les femmes": Hoorzitting met Mevr. Emmanuelle Devillé, wetenschappelijk medewerkster van het Steunpunt tot bestrijding van armoede op het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Gedachtewisseling, 9 mei 2006.

In het Parlement van de Franse Gemeenschap

- Voorstelling van het Verslag 2005 aan de «IIIème session du Comité mixte de coopération interparlementaire entre le Parlement de la Communauté française Wallonie-Bruxelles et la Chambre des Représentants du Royaume du Maroc : Questions et problèmes sociaux : La lutte contre la pauvreté en Communauté française Wallonie-Bruxelles» (de IIIe zitting van het Gemengd Comité voor interparlementaire samenwerking tussen het Parlement van de Franse Gemeenschap van Wallonië en Brussel en de Kamer van Volksvertegenwoordigers van het Koninkrijk Marokko: Vragen en sociale problemen: De strijd tegen de armoede in de Franse gemeenschap van Wallonië en Brussel, van 6 tot 8 maart 2006.)

N.B. We hebben hier enkel die activiteiten vermeld, waar de presentatie gebeurde door de medewerkers zelf van het Steunpunt. Het verslag kwam in meerdere commissies ter sprake, los van elke tussenkomst van het Steunpunt (zie www.armoedebestrijding.be).

1.2. Andere activiteiten ter opvolging van het verslag

- **Voorstelling** van het verslag (of een deel ervan) met een **presentatie** of door **deelname aan het debat**:
  - in de groep van het 'permanent armoede overleg' (30 januari)
  - op een avond, georganiseerd door de "Ligue des droits de l'homme" in Doornik (speciaal over het stuk over het onderwijs) (6 februari)
  - aan de Ulg, faculteit Rechten, cursus Sociale Hulpverlening (14 februari)

- in de Franstalige werkgroep 'Précarités-Santé mentale' van de Ligue Bruxelloise Francophone pour la Santé Mentale (speciaal over het stuk over het onderwijs) (16 maart)
  - bij het "Observatoire de la santé" van Henegouwen, in Havré (20 april) (voorbereid met het Observatorium op 30 maart)
  - tijdens een avond in Brugge, georganiseerd door ATD Vierde Wereld (25 april)
  - in de Franstalige werkgroep 'Précarités-Santé mentale' van de Ligue Bruxelloise Francophone pour la Santé Mentale (speciaal over de stukken over huisvesting en gezondheid) (18 mei)
  - op de studiedag, georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen over 'gezondheid en armoede' (30 mei)
- o Het Steunpunt schreef 4 **artikels** om bekendheid te geven aan (delen van-) het verslag. Drie artikels verschenen in 2006, de twee andere zullen begin 2007 verschijnen:
- Devillé Emmanuelle, Martin Thierry. "Abolir la pauvreté : pour une politique émancipatrice." In: *Politique : Revue de débats*, n°44, april 2006, blz. 58-63 (in te kijken op de website www.luttepauvrete.be)
  - Martin Thierry. "Santé et pauvreté : quelle(s) prévention(s)?" In: *Hainaut Prévention Info*, n°5, Augustus 2006, blz.1 (in te kijken op de website)
  - Devillé Emmanuelle, Martin Thierry, Termote Henk. "Armoede uitbannen : voor een emancipatie beleid." In: *De gids op maatschappelijk gebied* , 10, décembre 2006, pp.5-11.
  - Nog te verschijnen: Henk Termote (2006), "Arbeid, een kwetsbaar sociaal goed in de strijd tegen armoede." In : *Over.Werk*, 4.

N.B. We hebben hier enkel die artikels vermeld, die werden geschreven door de medewerkers van het Steunpunt. Het verslag kreeg ook weerklank in andere publicaties, waarvoor niet speciaal de medewerking van het Steunpunt werd gevraagd (zie volledige lijst in bijlage II).

2. ACTIE 2. ONDERSTEUNING VAN DE DIALOOG OVER DE BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND IN DE FRANSE GEMEENSCHAP EN OP DEZE BASIS HET OVERLEG STARTEN MET DE NEDERLANDSTALIGE PARTNERS

2.1. Verder zetten van de dialoog in de Franse Gemeenschap

Het Steunpunt heeft meegewerkt aan de organisatie van 9 vergaderingen van de 'Agora'-groep, waarop een dertigtal personen werden uitgenodigd.

Nadat ervaringen werden uitgewisseld over het eerste contact tussen een gezin en iemand van de dienst SAJ (Franstalige Dienst voor bijzondere jeugdbijstand), hebben de deelnemers verder overleg gevoerd, dit keer over het eerste contact met een SPJ (Franstalige Juridische dienst voor jeugdbescherming). Het begrip "gevaar" staat hierbij centraal, omdat dit, samen met het niet vrijwillig bereid zijn tot medewerking, één van de elementen is die verantwoordt dat men overgaat tot gedwongen tussenkomst in de jeugdbescherming.

De Franse Gemeenschap bestelde een onderzoek bij de universiteit van Mons over deze notie van "gevaar". Daarom besloot de groep aan de onderzoekers te vragen om hun onderzoek te komen toelichten (op de vergaderingen van februari en april).

De vergadering van maart ging niet door omdat alle leden van de Agoragroep deelnamen aan de slotdag van de "carrefours de l'aide à la jeunesse".

In mei gaf de Minister van Hulpverlening aan de Jeugd aan de Agoragroep toelichting bij een ontwerpnota aan de Franse Gemeenschapsregering.

In juni vroegen de organisaties om opnieuw uit te gaan van concrete ervaringen, zoals door de Agoragroep steeds was gewerkt. In september is een directeur van de bijzondere jeugdbijstand een concreet dossier komen toelichten om op die manier opnieuw het gesprek op gang te brengen over het eerste contact met de juridische dienst voor de jeugdbescherming (SPJ). Naar aanleiding van een vraag om advies van de Minister aan de 'Conseil communautaire de l'aide à la jeunesse', werden de vergaderingen van oktober en november besteed aan de kwestie of het opportuun is om een kopie van het verslag voor het parket en de rechter door te geven aan het gezin.

In december ging de directeur dan verder met de voorstelling van het dossier, in het kader van het thema, waaraan men begonnen was op de vergadering van september.

2.2. Overleg met de organisaties van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap

Het overleg met de organisaties van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap werd voorbereid door het Steunpunt, die hiervoor de synthesenota over de werkzaamheden van de Agoragroep in de Franse Gemeenschap vertaalde. Er werd contact genomen met organisaties: een twaalftal liet interesse blijken voor een dergelijke aanpak. En hoewel zij aangaven dat ze zeker zouden deelnemen aan een vergadering over deze thematiek, die iedereen belangrijk vindt, benadrukten de meesten toch dat zijn niet voldoende mensen hadden om zich te kunnen engageren voor een overleg op regelmatige basis. Begin 2007 zal het Steunpunt een bijeenkomst organiseren.

3. ACTIE 3. OVERLEG OVER DE SOCIO-PROFESSIELE INSCHAKELING VAN ZEER KWETSBARE GROEPEN IN DE SAMENLEVING

Het Steunpunt heeft het overleg over de socio-professionele inschakeling op gang gebracht, dat sinds de maand juni 2006 regelmatig doorgaat.

De groep is samengekomen op 30 juni, 10 oktober, 22 november en 18 december 2006.

3.1. De verschillende stappen in het overleg en de stand van zaken.

De discussie in de overleggroep ging tot nu toe over drie vragen:

- Afbakening van het onderwerp:

De eerste vergaderingen behandelden de concrete afbakening van het discussieonderwerp. Het is immers een feit dat de sector van de socio-professionele inschakeling met uiteenlopende realiteiten heeft te maken, zowel vanuit institutioneel standpunt, als bekeken vanuit de doelgroepen waarvoor tewerkstellingsmaatregelen zijn bestemd. Het is op dit punt waar dat de groep uiteindelijk heeft gekozen voor een zeer brede benadering van de thematiek, waarbij noch bijzondere praktijken, noch specifieke doelgroepen worden uitgesloten.

- De bredere context van het tewerkstellingsbeleid:

Vooraleer de discussie te beginnen over de socio-professionele inschakeling in strikte zin, wilden de leden van de overleggroep zich eerst buigen over het maatschappelijk kader waarin deze plaats vindt. Het gaat dan over de vraag naar de elementen die bepalend zijn bij de

toeleiding naar tewerkstelling. Deze toeleiding wordt daarbij bekeken vanuit het Europese werkgelegenheidsbeleid en vanuit de context van een geglobaliseerde economie.

- De manier van werken:

De groep heeft lang nagedacht over de beste manier van werken. Het bleek om een cruciale vraag te gaan gezien de omvang van het behandelde onderwerp: met voldoende soepelheid om het debat niet op te sluiten in een te rigide keurslijf moet erop gelet worden dat alle betrokkenen zich daadwerkelijk betrokken voelen, met speciale aandacht voor de ervaring van personen die in armoede leven.

3.2. Manier van werken en doelstellingen

Er is gekozen voor een methode waarbij wordt vertrokken van de concrete situatie van enkele mensen (in de drie Gewesten). Hun getuigenissen worden ingezameld op een « omvattende » manier door een medewerker van het Steunpunt en integraal uitgeschreven voor de overleggroep. Tegelijk is gekozen voor een gelijkaardige aanpak met getuigenissen van beroepskrachten uit de sector over de concrete situatie van de mensen die zij begeleiden.

Het interview zal worden afgenomen op basis van een handleiding met een aantal vragen die voldoende algemeen worden gehouden zodat de persoon de ruimte krijgt om zelf zijn of haar verhaal te structureren, maar tegelijk voldoende concreet om zoveel mogelijk informatie te kunnen krijgen over het parcours van socio-professionele inschakeling die deze persoon aflegt. De handleiding voor het interview zal worden uitgewerkt door de overleggroep.

Op basis van deze getuigenissen, zou de overleggroep dan:

- het volledige traject van de persoon kunnen analyseren;
- de moeilijkheden kunnen aanwijzen, de momenten van afhaken enz., maar ook de positieve elementen;
- de wisselwerkingen tussen de verschillende instrumenten kunnen analyseren;
- verbanden kunnen leggen tussen deze bijzondere situaties en een meer algemene analyse over socio-professionele integratie in de drie Gewesten (hun doelstellingen, en de ingezette middelen om deze te bereiken enz.);
- verbanden kunnen leggen tussen deze bijzondere situaties en een meer algemene analyse van het Europese werkgelegenheidsbeleid.

Er zal verslag gemaakt worden van de werkzaamheden van de groep in een gezamenlijk opgestelde nota, die regelmatig zal worden bijgewerkt in functie van de evolutie in de discussies.

3.3. Luik « informatie »

De overleggroep wordt ook geïnformeerd:

- In december 2006 gaf een vertegenwoordiger van Forem reeds toelichting bij het geïntegreerd pakket aan instrumenten op vlak van socio-professionele integratie in Wallonië.
- Vertegenwoordigers van de VDAB en de ORBEM/BGDA zullen begin 2007 worden uitgenodigd voor uitleg over de initiatieven die bij hen ontwikkeld worden.

4. ACTIE 4. OVERLEG IN VERBAND MET DE ENERGIEKWESTIE

In het kader van de geliberaliseerde markt voor gas en elektriciteit en van het stijgend aantal huishoudens, dat te maken krijgt met energieschulden, heeft het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting op vraag van de actoren op het terrein in juni 2006 een overleg gelanceerd over het recht op energie voor iedereen. De bevoegdheid voor deze materie berust zowel bij de federale overheid als bij de Gewesten.

De overleggroep kwam driemaal samen in 2006. Een vijftiental partnerorganisaties uit de verschillende Gewesten, verenigingen waar armen het woord nemen en sociale - en milieuorganisaties, maken deel uit van het overleg. Het aantal deelnemers aan elke overlegronde schommelt rond de dertig.

Er zijn meerdere problemen en invalshoeken.

Allereerst zorgt de liberalisering van de energiemarkt voor nieuwe problemen, waar de organisaties die deelnemen aan het overleg zich ongerust over maken. De ervaring in Vlaanderen, waar de markt is geliberaliseerd sinds 1 juli 2003, is wat dit betreft erg verhelderend maar weinig geruststellend. Een energieaansluiting is er niet eenvoudiger op geworden door de liberalisering (afsluiten van een contract, groter aantal elementen waaruit een factuur is samengesteld, contract- en tariefbepalingen die niet altijd duidelijk zijn, ...). Ze geeft aanleiding tot allerlei, soms oneerlijke, praktijken van klantenwerving (misleidingen en valse beloften, uitoefenen van druk, onrechtmatig gebruik van de handtekening, ...). Ze maakt de gezinnen met een laag inkomen, die een financieel risico betekenen voor de bedrijven, nog kwetsbaarder. Het leidt tot fouten of de administratie komt niet op tijd in orde. Uitleg, aangepast aan een publiek met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie, ontbreekt trouwens volledig. Al deze elementen maken dat deze problematiek dan ook centraal staat bij de aanvang van dit overleg.

Samen met het feit dat de armoede blijft bestaan in België zorgt de verhoging van de energieprijzen ervoor dat een stijgend aantal huishoudens geconfronteerd wordt met een energiefactuur die zwaar doorweegt op hun budget. Op federaal niveau werden een aantal maatregelen genomen (sociale tarieven, sociaal stookoliefonds, werkloosheidsvergoedingen) om gezinnen in moeilijkheden te helpen. Parallel hiermee werden door de Gewesten systemen uitgewerkt om te voorkomen dat de energietoevoer wordt afgesloten voor bepaalde gezinnen (budgetmeters en/of vermogenbegrenzers). Al deze maatregelen en systemen bieden echter slechts een gedeeltelijke oplossing voor de problemen en kunnen nog altijd niet voorkomen dat er gezinnen zonder energie komen te zitten.

Ten slotte stelt zich nog het probleem dat de kwetsbare gezinnen meestal wonen in huizen met niet altijd de meest comfortabele omstandigheden op vlak van energieverbruik (slechte isolatie, slechte luchtverversing, vochtigheid, ...) en waarvan de elektrische toestellen over het algemeen ook zeer veel energie verbruiken, omdat zij zich geen huishoudelijke apparaten van « klasse A » kunnen permitteren. Voor hen is het bedrag van de factuur voor energie in verhouding dan ook nog hoger. Dat is de reden waarom ook milieuverenigingen en sociale organisaties deelnemen aan het overleg om gezamenlijk denkwerk te verrichten over bestaande maatregelen (het federaal fonds ter reductie van de globale energiekost, de gewestelijke premies voor bepaalde investeringen en de MEBAR operatie in het Waalse Gewest) en de maatregelen die moeten worden genomen om een rationeel energieverbruik door kwetsbare gezinnen aan te moedigen.

Voor het opstarten van dit overleg werd **een nota** gemaakt **over alle sociale en milieugebonden federale en gewestelijke maatregelen**, die op de website van het Steunpunt werd geplaatst: www.armoedebestrijding.be.

Omdat de situatie zo dringend is werden bovendien op vraag van de deelnemers aan het overleg zonder te wachten op het volgende tweejaarlijks verslag **de bevoegde ministers, betrokken bij het energiedossier**, geïnterpelleerd (niet alleen de ministers van energie, maar ook deze van bescherming van de consument en van sociale zaken). Er werden hen vier vragen gesteld: meer informatie, aangepast aan een publiek dat extra kwetsbaar is door de geliberaliseerde energiemarkt; een effectieve en bindende controle van de praktijken van de distributiebedrijven; zo snel mogelijk een ombudsdienst voor de energie oprichten; een sociaal tarief dat automatisch van kracht is voor de rechthebbenden en op het laagste prijsniveau van de markt. De Waalse en de Vlaamse Minister van Energie hebben schriftelijk geantwoord. Er werd daarna ook **een perscommuniqué** verspreid in verband met deze oproep, waarvoor vooral de Franstalige pers belangstelling had: persartikels, radioberichtgeving en een item in het Tv-nieuws op La Une. Het onderwerp is minder nieuw voor Vlaanderen en wordt daar ook regelmatig onder de aandacht gebracht door verenigingen, die actief zijn op het terrein van het recht op energie voor allen.

In de marge van het overleg, ten slotte, nemen de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het energithema regelmatig deel aan activiteiten, georganiseerd door andere instanties, zoals **colloquia** en **seminaries**. Ze hebben trouwens in mei 2006 ook een actieve rol gespeeld op een nationale dag, georganiseerd door PRISO-Vlaanderen, waarop ervaringen werden uitgewisseld over de problematiek van het recht op energie. En ze gaven een uiteenzetting over het thema op de Volksuniversiteit ('Université Populaire') van ATD Vierde Wereld in oktober 2006.

5. ACTIE 5 VORMING VAN BEROEPSKRACHTEN

5.1. Ter herinnering: de bedoeling van de actie

Tien jaar na het Algemeen Verslag over de Armoede wijdt het Steunpunt tot bestrijding van armoede een oriëntatie van zijn derde tweejaarlijkse verslag (december 2005) aan vorming. De resoluties en denkplaten die in dit deel worden uitgewerkt, zijn het resultaat van opmerkingen en voorstellen die aan bod kwamen tijdens de verschillende ontmoetingen voorafgaande aan dit verslag, maar waren niet het onderwerp van een specifiek overleg.

Bedoeling is in een overleggroep van gedachten te wisselen over de noden en prioriteiten met betrekking tot vorming, samen met de deelnemers objectieven voorop te stellen en te zien hoe deze doelstellingen kunnen uitgewerkt worden.

5.2. Activiteiten van de werkgroep in 2006: verkenning en overleg

Terreinverkenning gebeurde aan de hand van :

- een beperkte literatuurstudie;
- bilaterale contacten met bevoorrechte getuigen:
  - Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen: Mevr. Katlyn De Valck (6/3/2006)

- VLIR: Mevr. Danielle Gilliot, werkgroep ‘Gelijke Kansen’ (11/5/2006) + toelichting door het Steunpunt van de actie rond vorming tijdens de vergadering van de VLIR-werkgroep ‘Gelijke Kansen’ op 20/6/2006
  - VLHORA: Dhr. Jan Geens (31/5/2006)
  - Observatoire de la Santé du Hainaut : Dr. Anne-Marie Berghezan (26/6/2006)
  - Xios Hogeschool: Mevr. Ria Rector (12/7/2006)
  - UHasselt: Prof. Marjan Vandersteen (17/7/2006)
  - ATD Quart Monde/ATD Vierde Wereld: Dr. Pierre Hendrick (28/7/2006)
  - K.U.Leuven: Prof. Sabine Van Huffel (17/8/2006)
  - V.U.B. : Prof. De Metsenaere en andere leden van het diversiteitsteam (21/8/2006)
  - Ugent: Dhr. Ghislain Verstraete (1/9/2006)
  - (Nog te contacteren : Universiteit Antwerpen, ...);
- deelname aan een studienamiddag over diversiteit in de lerarenopleiding, georganiseerd door Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming Frank Vandenbroucke, op 7/6/2006.

Beslist werd om van start te gaan met een **cyclus van overlegbijeenkomsten** rond het thema ‘armoede en vorming van beroepskrachten in de gezondheidssector’. Vanuit de werkzaamheden binnen de overleggroep ‘gezondheid’ op het Steunpunt, bleek het thema vorming een belangrijk onderwerp te zijn om hieromtrent een specifieke reflectie en overleg te organiseren. Omtrent vorming in de onderwijssector en omtrent vorming van hulpverleners waren ons reeds verschillende werkzaamheden gesignaleerd.

In augustus 2006 schreef het Steunpunt een werknota uit waarin de problematiek en de context worden geschetst en discussiepistes worden aangereikt. Twee overlegbijeenkomsten hebben sindsdien plaats gevonden, namelijk op 20 oktober 2006 en op 8 december 2006. Een twintigtal personen hebben hieraan telkens deel genomen: personen uit verenigingen waar armen het woord nemen, uit onderwijs- en vormingsinstellingen, alsook gezondheidswerkers werkzaam op het terrein, zowel Nederlandstaligen als Franstaligen. Tijdens deze bijeenkomsten werden aandachtspunten voor de invoering van vormingen aangebracht: zowel algemene (zoals bv. openstaan voor de ‘andere’ en werken aan attitudes) als specifieke voor de basisvorming (zoals bv. contact met het terrein en degelijke begeleiding). Hinderpalen die de uitvoering van vormingen beletten werden gesignaleerd, zoals bv. het gebrek aan tijd en bekwaam personeel, het vaak facultatieve karakter van vorming,...

Met dit overleg wordt een dubbele doelstelling nagestreefd: enerzijds zouden, na goedkeuring van de deelnemers, de overlegresultaten opgenomen worden in het volgende tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt dat eind 2007 zal gepubliceerd worden. Anderzijds kan op vraag van de deelnemers deze reflectie op langere termijn worden verder gezet en kunnen ook de middelen herzien worden. Zo is er reeds een vraag om een uitwisseling van interessante praktijken te organiseren.

In de marge van het overleg, is nog te vermelden dat het Steunpunt **lid is van de stuurgroep van het project ‘Armoede In-Zicht’**, een gezamenlijk project van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Welzijnszorg. Het project beoogt middenveldorganisaties, onderwijsinstellingen, politieke instellingen, lokale besturen, overheidsdiensten... te ondersteunen door vormingspakketten aan te bieden over (de beleving van) armoede. De stuurgroep komt in de loop van het project (3 jaar: december 2005-december 2008) een 4-tal keer / per jaar samen. De eerste samenkomst had plaats op 6 juni 2006; de tweede op 14 november 2006.

6. ACTIE 6 GEZONDHEID: OPVOLGING VAN DE ORIËNTATIE VAN HET TWEEJAARLIJKSE VERSLAG

6.1. Ter herinnering: de bedoeling van de actie

Vóór 2003 heeft de ‘werkgroep gezondheid’ deelgenomen aan een onderzoek over de toegankelijkheid van de gezondheidszorg dat door de Universiteit Gent is uitgevoerd in opdracht van de minister van Sociale Zaken. Daarna nam de werkgroep deel aan de werkzaamheden ter voorbereiding van het hoofdstuk gezondheid voor de tweejaarlijkse verslagen van het Steunpunt.

De verenigingen die betrokken waren bij het onderzoek hebben met aandrang een politiek antwoord gevraagd op de onderzoeksresultaten. Op vraag van het Steunpunt had op 30 november 2005 dan een ontmoeting plaats op het kabinet van Minister Demotte waarop ook het kabinet van Minister Dupont vertegenwoordigd was. Tijdens deze ontmoeting werd ook gevraagd dat de beide kabinetten een schriftelijk antwoord zouden geven op de voorstellen uit het tweejaarlijkse verslag van december 2005 waarin ook een heel aantal concrete voorstellen zijn opgenomen inzake het bestrijden van sociale economische gezondheidsverschillen.

6.2. Activiteiten van de werkgroep in 2006: naar een dynamiek terrein-politiek-terrein

Een **nota van het kabinet Demotte** ontving het Steunpunt eind maart 2006(Franstalige versie), eind april 2006(Nederlandstalige). De nota getiteld ‘Oriëntatie en synthese nota van de reeds getroffen en vooropgestelde maatregelen in het kader van de problematiek van de toegang tot de gezondheidszorg en de sociale uitsluiting’ gaat omstandig in op de verschillende voorstellen die in het tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt voorop gesteld worden. Het kabinet Demotte zegt ook akkoord te gaan om met de patiëntenverenigingen en verenigen waar armen het woord nemen om regelmatig informeel van gedachten te wisselen. Zij gaan tevens akkoord om de administratie bij dit overleg te betrekken.

In **opvolging van deze nota** en ter voorbereiding van een volgende ontmoeting met de kabinetten organiseerde het Steunpunt een overlegvergadering op 26 juni 2006. Hierop waren 20 personen uit 15 verschillende organisaties aanwezig. Een aantal organisaties die anders wel deelnemen aan de overleggroep werden niet uitgenodigd omdat hun voornaamste actieterreinen niet onder de bevoegdheid van Minister Demotte vallen. Ook de ziekenfondsen werden hierop niet uitgenodigd omdat zij reeds veelvuldige contacten hebben met het kabinet. Op 1 augustus 2006 had een wederzijdse kennismaking plaats tussen het Steunpunt en de koepels van de patiëntenverenigingen: het Vlaams Patiëntenplatform en Ligue des usagers de Services de santé (LUSS).

Een **tweede ontmoeting met de kabinetten van de ministers Demotte en Dupont** had plaats op 9 november 2006. Ter voorbereiding hiervan, organiseerde het Steunpunt een vergadering op 13 oktober 2006. Op de ontmoeting van 9 november met de kabinetten, waarop ook de administraties aanwezig waren, werd de reactie van de verenigingen op de schriftelijke nota van het kabinet Demotte weergegeven en besproken.

Een **derde ontmoeting met de kabinetten** van de ministers Demotte en Dupont en de betrokken administraties, zal plaats vinden op 8 februari 2007. Twee agendapunten werden door de kabinetten voorop gezet:

- Geestelijke gezondheid, vermits dit in de laatste ontmoeting weinig aan bod is gekomen;
- OCMW bevoegdheid in het domein van gezondheid. Dit laatste punt zou besproken moeten worden aan de hand van een schriftelijke nota die het kabinet Dupont beloofd heeft. Het gaat eigenlijk om een aanvulling op de schriftelijke nota van het kabinet Demotte op de voorstellen uit het tweejaarlijkse verslag met betrekking tot OCMW bevoegdheid en gezondheid.

Gelet enerzijds op de veelzijdigheid van de problematiek van armoede en geestelijke gezondheid, anderzijds op het ontbreken van de aangekondigde nota over OCWM's, vroeg het Steunpunt om op het geplande overleg van 8 februari uitsluitend het thema armoede en geestelijke gezondheid te bespreken.

Ter voorbereiding van het overleg met de kabinetten en administraties over het thema armoede en geestelijke gezondheid, organiseerde het Steunpunt een voorbereidende vergadering op 15 december 2006. Een aantal organisaties betrokken bij deze problematiek namen voor een eerste maal deel aan een overleg op het Steunpunt. Op vraag van de deelnemers wordt een tweede voorbereidende bijeenkomst georganiseerd door het Steunpunt op 19 januari 2007.

Ten aanzien van de dynamiek terrein-politiek-terrein, is het belangrijk vast te stellen dat:

- de federale kabinetten bevoegd voor gezondheid akkoord zijn om op regelmatige basis (bv. 2x/per jaar) met de patiëntenverenigingen en verenigingen voor armoedebestrijding overleg te plegen.
- bij dit overleg de administraties betrokken worden, wat belangrijk is om de continuïteit te verzekeren.

7. ACTIE 7 HUISVESTING

7.1. Permanent wonen in toeristische zones

- 09/05: vergadering met uitleg over en de lancering van het evaluatieproject van « Plan HP » betreffende permanent campingwonen in Waalse toeristische zones (Namen)

De resultaten van een in 2004 gestart overleg over dit habitatype in Vlaanderen en in Wallonië, dat in 2005 wegens provinciale bijeenkomsten werd onderbroken, werden einde 2006 verstuurd naar de Vlaamse en de Waalse besturen. Dit om de wettelijke aspecten van de nota te actualiseren. In 2007 zal er een laatste overleg met dezelfde actoren worden georganiseerd om tot een publicatie te komen.

7.2. IMC Huisvesting

- 12/01, 09/03, 18/05, 29/09, 21/11, 11/12 en 19/12: deelname aan het begeleidingscomité van de werkgroep « Paritaire Huurcommissies ». Deze groep streeft ernaar om een type-huurovereenkomst te bepalen, om alle bijzonderheden van een nieuw orgaan voor overleg tussen huurders en eigenaars te definiëren aan de hand van een gelijktijdig onderzoek van 3 pilootprojecten en om indicatieve roosters met objectieve huurprijzen op te stellen.

- 16/01: deelname aan de werkgroep « Discriminaties op de huurmarkt » (IMC Huisvesting). Deze materie werd vervolgens in handen gegeven van een andere afdeling van het Steunpunt.
- 08/06, 24/11: ontmoeting met medewerkers van de Minister van Consumentenzaken om beoogde oplossingen uit te werken betreffende de huurwaarborg in de plaats van het Fonds dat aanvankelijk door het terrein werd geëist.

7.3. Het recht op huisvesting volgens de gemeentelijke mogelijkheden

In alle gewesten stelt men een toenemende greep van de gemeente op het huisvestingsbeleid vast. Op vraag van verschillende verenigingen heeft het Steunpunt een overleg (twee vergaderingen) georganiseerd vóór de gemeenteraadsverkiezingen die zouden plaatsvinden. De overlegpartners wensten eerst een inventaris op te maken van de werkinstrumenten die de gemeente zich moest toe-eigenen om te kunnen bijdragen tot het wegwerken van de crisis in de huisvesting. Het Steunpunt zal begin 2007 de zo opgestelde nota versturen naar de Verenigingen van Steden en Gemeenten en naar alle nieuwe schepenen van huisvesting. Tegelijkertijd zal het Steunpunt deze nota publiceren op zijn website.

In eerste instantie werd nadrukkelijk gesteld dat de gemeente een **hoofdrolspeler in de creatie van woningen is** (bouw en renovatie met diverse steun van de gewestelijke en de federale overheden, een actief beleid inzake leegstaande woningen, enz.). Bovendien moet de gemeente ook een **plaats voor onthaal en begeleiding van de zwakste bevolkingsgroepen zijn**. Het « NIMBY¹ effect » dat in bepaalde welgestelde streken werd vastgesteld, wordt aan de kaak gesteld. Denk bijvoorbeeld aan het ontbreken van sociale woningen of transitwoningen op hun grondgebied. Daarom kan de gemeente, ook al gaat het **openbare huisvestingsbeleid** voornamelijk uit van het Gewest, zich hiervoor toch actief inzetten: ze kan bouwgronden ter beschikking stellen, ze kan de concrete behoeften van de entiteit bepalen, enz. Deelnemers wijzen erop dat ook op Europees niveau verschillende steden het label « *Beschermingszone voor huurders in economische problemen* » hebben aangenomen en dat ze zich er op die manier toe verbinden dat er geen enkel gezin om economische redenen of om sociale onzekerheid uit zijn woning wordt gezet. Men pleit ervoor om dit initiatief door de Belgische gemeenten te laten aannemen. Het probleem van de **huurwaarborg** en vooral van de sterk uiteenlopende praktijken van de OCMW's op dit vlak, werd afgeschilderd als een heel zware, vaak onderschatte hinderpaal voor toegang tot huisvesting. In afwachting van de invoering van door de federale overheid aangekondigde maatregelen, vragen de verenigingen dat de OCMW's sneller en soepeler beslissingen zouden nemen wanneer hen wordt gevraagd om te helpen bij de samenstelling van deze waarborg. Inzake het recht op energie stellen de gesprekspartners zich ernstig vragen over de verschillen in de benaderingen van de **CLAC²** in Wallonië en de **LAC³** in Vlaanderen: ze vragen dat er reële sociale onderzoeken worden gevoerd wanneer afsluiting van energietoevoer dreigt. De debatten van het Steunpunt hebben ook **de kwaliteit**, het alomtegenwoordige thema, aangehaald. De gemeente kan een woning onbewoonbaar verklaren wanneer het bewonen ervan een gevaar voor de volksgezondheid betekent. Toch wordt er sterk op aangedrongen dat de strijd tegen onbewoonbare woningen wordt gelinkt aan het effectief en systematisch in een andere woning onderbrengen van de slachtoffers, en dat dit hun bestaansonzekerheid niet verergert. Vooral voor bestaansonzekere mensen heeft het zoeken naar een woning dikwijls veel weg van een ware kruistocht. Het

¹ Not in My Backyard (letterlijk: “niet in mijn tuin”).

² Commission Locale d'Avis et de Coupure

³ Lokale Adviescommissie

krijgen van informatie blijkt van kapitaal belang te zijn. De actoren van het terrein vragen dat elke stad zou beschikken over een heel gemakkelijk toegankelijke **informatiestructuur** die bijzondere aandacht heeft voor de meest kwetsbaren op de huisvestingsmarkt: huurders (gemeubelde woningen), permanente bewoners van toeristische accommodatie, kandidaten voor een sociale woning, kleine eigenaars, eventueel ouderen, die men zou kunnen overtuigen en begeleiden om hun woning te renoveren (premies) of om hun eigendom te verhuren (SVK), enz.

8. ACTIE 8 ONDERWIJS

8.1. Advies over de verlenging van de leeftijd van leerplicht en over de verhoging van de kleuterparticipatie

Naar aanleiding van de berichtgeving uit de pers dat Christian Dupont, minister van Maatschappelijke Integratie, aan de federale regering zou voorstellen om de leerplicht te verlagen van zes naar vijf jaar, ontving het Steunpunt signalen van ongerustheid uit verschillende hoeken. Vooral armoedeorganisaties uitten hun bezorgdheid over de opportuniteit van deze aangekondigde maatregel. Om deze reden en omdat het thema van de leerplichtverlaging ook aan bod komt in het laatste tweejaarlijks verslag, bezorgde het Steunpunt op 22 mei 2006 een nota aan de minister. Meer bepaald werd ingegaan op het punt in het verslag rond voorschoolse ondersteuning en het maximaliseren van de participatie aan het kleuteronderwijs. Een kopie van de nota werd bezorgd aan Frank Vandenbroucke, Vlaams minister voor Onderwijs en Marie Arena, minister-president van de Franse Gemeenschap bevoegd voor het verplicht onderwijs.

Het Steunpunt werd vervolgens door minister Vandenbroucke gevraagd advies uit te brengen op zijn nota, gericht aan de Vlaamse regering, betreffende de maatregelen ter stimulering van de participatie aan het kleuteronderwijs. Omwille van de dringendheid van de vraag werd geen uitgebreid overleg georganiseerd, maar werden afzonderlijk reacties verzameld bij de gesprekspartners, die vervolgens gebundeld en ingebracht werden in de bestaande nota. Inhoudelijk werd, behalve op het thema van de leerplichtverlaging, ook verwezen naar andere onderwijskwesties die verband houden met de strijd tegen armoede en die aan bod komen in het laatste tweejaarlijks verslag van het steunpunt⁴. Het advies werd verstuurd op 26 juni 2006.

8.2. Overleg in het kader van de Lokale Overlegplatforms van het Nederlandstalig Basis- en Secundair Onderwijs van Brussel Hoofdstad

Geconfronteerd met de ontoereikende kennis van het armoedeprobleem in relatie tot het onderwijs en de specifieke Brusselse context (hoge aandeel laaggeschoolden bij de jongste leeftijdsgroep wat de kansen om in armoedespiraal te raken, verhoogt) zagen de Lokale Overlegplatforms (LOP's) van het Nederlandstalig Basisonderwijs (BO) en Secundair Onderwijs (SO) te Brussel de noodzaak in van een eigen project "onderwijs en armoede" uit te werken. De gezamenlijke themagroep die er uit voortspoot, lanceerde het idee een charter te ontwerpen voor de Brusselse Nederlandstalige scholen. Door de concrete doelstellingen van het charter ter ondertekening voor te leggen aan de schooldirecties, de armoedeverenigingen en de ouders, wil de themagroep de verschillende partners engageren in de strijd tegen

---

⁴ Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, 'Armoede Uitbannen. Een bijdrage tot politiek debat en politieke actie', december 2005, CGKR, 124p.

armoede. In een eerste fase (2004-2005) werden getuigenissen van ouders die in armoede leven en leerkrachten verzameld met een terugkoppeling van de resultaten naar de respectievelijke doelgroepen. In een tweede fase (voorjaar 2006) was er een open dialoog tussen mensen uit het onderwijs en de gezinnen die in armoede leven. De twee open gesprekstafels die in dit kader georganiseerd werden, vormden de input voor de opmaak van een brochure en van het latere charter. In een laatste fase (najaar 2006) werd dan het eigenlijke charter opgesteld. Drie cruciale thema's komen naar voren in het charter: "Communicatie: investeren in een goede en laagdrempelige communicatie; deelnemen aan schoolse initiatieven", "Het kostenplaatje: voorkomen is beter dan genezen; informeren en plannen voorkomen problemen" en "De school als onderdeel van het sociale netwerk: de school is partner in het sociale netwerk van jeugdorganisaties; ouders stappen mee".

Het Steunpunt nam samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding deel aan de open gesprekstafels (voorbereidend gesprek met voorzitter van deskundige-ondersteuner van LOP SO) op 01/02 : gesprekstafels op 25/04 en 02/06). Het verleende zijn expertise en medewerking aan de opmaak van het charter (overlegmomenten op 24/10 en 7/12). Die steun was zowel inhoudelijk van aard als methodisch (hoe wordt een charter opgemaakt?).

8.3. Diversen

Het Steunpunt gaf een presentatie van de oriëntatie onderwijs in het tweejaarlijks verslag 2005 aan de "Ligue des droits de l'homme" te Doornik op 6 februari.

Het Steunpunt nam deel aan:

- het atelier "CRI" te Molenbeek over onderwijs en armoede op 25 januari
- een overleg met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen op 13 maart
- de studiedag over rechten op school georganiseerd door "School+ Platform voor een school zonder uitsluiting" op 31 januari
- de studiedag over de ontschotting van het onderwijs georganiseerd door het Centrum Nascholing Onderwijs te Antwerpen op 7 februari
- de doorstartdag van de VLOR over gelijke kansen en kwaliteit op 8 februari
- de studiedag over inclusief onderwijs georganiseerd door "School+ Platform voor een school zonder uitsluiting" op 23 maart
- de studie- en praktijkdag over "sociale segregatie in het onderwijs" te Bergen op 20 april

9. ACTIE 9 DIALOOG MET DE ACTOREN VAN JUSTITIE

Eén van de verzoeken die werden voorgelegd tijdens de ontmoeting van het Steunpunt en een delegatie van partners met het kabinet van de Minister van Justitie, ging over de **communicatie met de magistraten**, die als uiterst moeilijk werd bestempeld. Het Steunpunt heeft dus contact genomen met de **Hoge Raad voor de Justitie** om na te gaan wat de mogelijkheden kunnen zijn om deze kwestie aan te kaarten. In dit verband staan er twee perspectieven open die in 2007 concrete vorm zullen krijgen:

- Naar aanleiding van een verzoek van het Steunpunt zal één van de rondetafelgesprekken georganiseerd in het kader van de dialoog met de civiele maatschappij de armoedekwestie behandelen. Hiervoor worden uitgenodigd: magistraten (jeugdrechtbanken, arbeidsrechtbanken, vrederechters), advocaten en verenigingen waarin arme mensen zich herkennen, evenals het Steunpunt. Het

Steunpunt werkt actief mee aan de voorbereiding van deze ronde tafel met de HRJ en met de belanghebbende verenigingen;

- er is een opleidingsdag over armoede gepland voor magistraten, namelijk op 15 mei 2007. Het Steunpunt heeft deelgenomen aan de voorbereidende vergadering georganiseerd door de HRJ (11 december); tijdens deze vergadering werden de basisopties van deze opleiding evenals een ruwe schets van het programma besproken.

Het Steunpunt heeft deelgenomen aan een colloquium over de toegang tot justitie, dat op 8 december door 'Droit des jeunes' werd georganiseerd in het huis van de parlementariërs. Hierbij was er een gezamenlijke interventie van het Steunpunt en de vereniging 'Recht Op' die een dossier over deze kwestie heeft gepubliceerd.

10. ACTIE 10 DE VOORSTELLING VAN ARMOEDE IN DE MEDIA

Vanaf 1995 hebben de auteurs van het Algemeen Verslag over de Armoede (AVA) verandering willen brengen in de manier waarop armoede wordt bekeken. Dankzij de dialoog en de deelname die kenmerkend voor dit document zijn geweest, werden arme mensen niet meer bekeken als passieve begunstigden van sociale maatregelen, maar ze werden erkend als medeburgers en actieve partners van het beleid dat de armoede bestrijdt.

Nochtans verwijst het thema van het imago van de armoede rechtstreeks naar de rol van de media en meer in het bijzonder, naar de rol van de journalisten. Wat moeten we nu, tien jaar na het verschijnen van het AVA, denken? Is de kijk op armoede mettertijd geëvolueerd? En zo ja, in welke zin?

Om te beginnen, heeft het Steunpunt een aantal bilaterale contacten genomen om het thema uit te stippelen (beroepsjournalisten van verschillende mediatypes, universiteitsprofessoren, onderzoekers...). Daarnaast heeft het ook materiaal verzameld (persknipsels over armoede en uittreksels van reportages over arme arbeiders), bedoeld om reacties uit te lokken bij de toekomstige deelnemers van het beoogde overleg.

Op 6 september werd er een vergadering gehouden met mensen die in armoede leven, hun verenigingen, journalisten (algemeen of gespecialiseerd), een reclameman, enz. De debatten waren bijzonder heftig en rijk gevuld: tal van interveniënten hebben geëist dat er een vervolg zou komen, bijvoorbeeld in de vorm van een vergaderdag die uit workshops bestaat.

Maar dit vervolg moet worden overwogen volgens de human resources van het Steunpunt en het kan pas geprogrammeerd worden op een moment waarop de verplichte data van de kalender dit mogelijk maken.

11. ACTIE 11 OPVOLGING VAN ORIËNTATIE VII OVER HET RECHT TOT DEELNAME, BIJDRAGE EN OPBOUW VAN CULTUUR VAN HET VERSLAG « ARMOEDE UITBANNEN »

Op 24 februari heeft het Steunpunt, samen met een delegatie van zijn partners, een ontmoeting gehad met het kabinet van de Minister van Cultuur van de Franse Gemeenschap, Mevr. Laanan. Bedoeling was om de verschillende pistes in verband met het recht op cultuur, zoals opgenomen in de resoluties van het verslag 2005, naar voor te brengen.

Als gevolg van deze ontmoeting gingen er op 21 juni en 29 augustus, in aanwezigheid van verenigingen en leden van de administratie en van het kabinet, nog twee vergaderingen door, speciaal over het Franstalige Decreet "Décret sur l'action associative dans le champ de l'éducation permanente" van 17 juli 2003.

Midden januari 2007 zal nog een derde vergadering doorgaan, met meer algemene punten op de dagorde, die op 22 september 2006 al werd voorbereid samen met de partners die hebben meegewerkt aan de uitwerking van deze oriëntatie over cultuur in het tweejaarlijks verslag.

Het Steunpunt heeft deel genomen aan het seminarie "Kunst en Gezinnen. Elkaar kennen om samen te handelen: cultuur om naar de armsten toe te gaan" georganiseerd door ATD Vierde Wereld (Huis van de Kennis), op 2 en 3 juni.

12. ACTIE 12. HET EUROPESE BELEID OPNEMEN IN DE WERKZAAMHEDEN VAN HET STEUNPUNT EN VAN ZIJN PARTNERS

12.1. Plan voor een «Nationale sensibiliserings- en informatiecampagne over sociale bescherming en sociale insluiting.»

Het Steunpunt neemt actief deel aan dit project, dat wordt gecoördineerd door de Stichting/Fondation « Pour la Solidarité », in samenwerking met de POD Maatschappelijke integratie, de FOD Sociale zaken en Volksgezondheid, de Nationale Arbeidsraad en de Koning Boudewijnstichting.

In het kader van deze acties is het Steunpunt belast met de organisatie van een seminarie voor de verenigingen waar armen het woord nemen. Dit seminarie zal gaan over het proces van sociale insluiting en de « open coördinatiemethode », waarbij iedereen die met deze problematiek te maken heeft wordt betrokken, zowel beroepskrachten als de mensen die zelf slachtoffer zijn van sociale uitsluiting.

Momenteel is de voorbereiding van dit seminarie nog aan de gang. Het zal doorgaan begin 2007. Voor deze voorbereiding waren er al een aantal contacten met:

- Ludo Horemans ("European anti-poverty network"), op 28 augustus 2006
- Ramon Peña-Casas (Europees Sociaal Observatorium), op 13 september
- Elise Willame (vertegenwoordigster voor België in het "Comité voor sociale bescherming") en Muriel Rabau (van de Vaste Vertegenwoordiging van België bij de EU), op 6 oktober.

12.2. Groep « acties » en « indicatoren » voor de opvolging van het Nationaal actieplan sociale insluiting (NAPincl)

Het Steunpunt was aanwezig op alle vergaderingen van de Groep « acties » voor de opvolging van het Nationaal actieplan sociale insluiting, die doorgingen op 30 januari, 27 maart, 29 mei, 18 juli, 03 oktober en 15 december 2006.

De tussenkomsten van het Steunpunt tijdens deze vergaderingen dienden om ervoor te zorgen dat de aandachtspunten uit het tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt worden opgenomen in het Belgisch Nationaal Actieplan.

Het Steunpunt nam eveneens actief deel aan de werkzaamheden van de groep « indicatoren ». Voor meer hierover, zie Actie 13: « kennis en indicatoren ».

12.3. Varia

Het Steunpunt nam deel aan verschillende vergaderingen, bijeenkomsten en colloquia:

- Het was aanwezig op een informatievergadering over de NAPIncl van de Nationale Arbeidsraad op 16 juni.
- Het heeft uitleg gegeven over het proces van sociale insluiting op een vergadering, georganiseerd door PICUM (Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants), op 18 mei.
- Het nam deel aan de voorbereiding van - en was aanwezig op de « Europese samenkomst van personen die in armoede leven », die doorging op 12 en 13 mei.
- Het heeft deelgenomen aan een seminarie, georganiseerd door het EAPN (European anti-poverty network), over de standaardnormen voor minimuminkomen en energievoorziening.

13. ACTIE 13. KENNIS EN INDICATOREN

13.1. Start van de twee onderzoeksprojecten in het kader van het Agora-programma van het wetenschapsbeleid.

Twee onderzoeksprojecten die door het Steunpunt werden ingediend in het kader van het federaal AGORA-onderzoeksprogramma werden goedgekeurd, en gingen effectief van start in oktober en november. De twee onderzoeksthema's zijn:

- relatie tussen armoede en plaatsing van kinderen (met een nauwe samenwerking met de diensten bijzondere jeugdbijstand van de drie Gemeenschappen);
- ondervertegenwoordiging van mensen in armoede in databanken (met een nauwe samenwerking met de FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie).

Deze twee projecten vergden veel voorbereiding binnen en ondersteuning door het Steunpunt ; het ging hierbij onder andere om volgende bijeenkomsten:

- 13 januari 2006 : ontmoeting in de POD Wetenschapsbeleid met geïnteresseerde onderzoekers in de twee projecten van het Steunpunt
- 29 maart 2006 : vergadering van het selectiecomité van de Agoraprojecten in de POD Wetenschapsbeleid
- 21 juni 2006 : ontmoeting met onderzoekers uit Gent (plaatsing van kinderen)
- 3 juli 2006 : ontmoeting met Riet Steel (plaatsing van kinderen)

Het Steunpunt organiseert in het kader van deze onderzoeksprojecten drie vormen van overleg :

- Begeleidingscomité van elk onderzoeksproject, in functie van de opvolging van het onderzoek;
- Technisch Comité van elk onderzoeksproject, in functie van technische uitwerking en concrete afspraken;
- Overleggroep van elk onderzoeksproject, in functie van diepgaande uitwisseling tussen de verschillende actoren die rond het onderzoeksthema werkzaam zijn (start in 2007).

Agora PCP (Plaatsing van kinderen)

- 19 september 2006 : technisch comité
- 29 september 2006 : begeleidingscommissie
- 18 oktober 2006 : technisch comité

- 28 november 2006 : technisch comité
- 13 décembre 2006 : technisch comité

Agora SILC

- 10 november 2006 : begeleidingscommissie

13.2. Werkgroep indicatoren/Nationaal actieplan voor sociale insluiting

Het Steunpunt heeft in het kader van drie thema's actief meegewerkt in de werkgroep indicatoren NAPincl :

- (1) verkenning van de mogelijkheden tot de uitwerking van schulden-indicatoren ; het Steunpunt heeft hierbij de participatie ondersteund van de organisaties die hebben deelgenomen aan het project 'onderzoek-actie-vorming'
- (2) analyse en interpretatie van indicatoren ; het Steunpunt heeft deelgenomen aan de subwerkgroep analyse, en tevens een korte tekst uitgewerkt met betrekking tot de interpretatie van de cijfergegevens betreffende het luik participatie in de indicatorenbijlage van het NAPincl
- (3) deelname aan de werkgroep indicatoren NAPincl, vooral met betrekking tot de uitwerking van de indicatorenbijlage van het NAPincl

Bijeenkomsten:

10 maart 2006 en 19 april : subwerkgroep analyse van de werkgroep indicatoren in functie van de indicatorenbijlage van het NAPincl

15 maart 2006 : co-organisatie met de FOD Sociale Zekerheid van een vergadering over indicatoren i.v.m. schuld en deelname aan deze vergadering samen met partners

16 maart 2006 : deelname aan de groep indicatoren

4 april 2006 : ontmoeting met Karel Vandenbosch en Sarah Carpentier (CSB) over indicatoren i.v.m. schuld

7 juli 2006 : co-organisatie met de FOD Sociale Zekerheid van een vergadering over indicatoren i.v.m. schuld en deelname aan deze vergadering samen met partners

13.3. Deelname aan informatieve vergaderingen

16 maart 2006 : presentatie van EU-SILC 2004

16 maart 2006 : forum privacy-commissie en wetenschappelijke instellingen (FOD Sociale Zekerheid)

5 oktober 2006 : colloquium over Luxembourg Income Study (LIS)

14. ACTIE 14 DOCUMENTATIE/WEBSITE

14.1. Een digitale bibliotheek creëren

In mei 2006 is het documentatiecentrum gestart met de uitbouw van een digitale bibliotheek. Aangezien het niet aangewezen is om relevante internetdocumenten systematisch uit te printen, wordt de elektronische versie bewaard en ontsloten via de cardbox-catalogus. De elektronische documenten zijn op net dezelfde manier toegankelijk als de papieren: via trefwoorden en rubrieknummers kunnen ze makkelijk teruggevonden worden. Aangezien deze methode goedkoop, milieuvriendelijk en plaatsbesparend is, wordt door de documentaristen sneller overgegaan tot het opnemen van documenten. Bovendien biedt de

digitale bibliotheek het voordeel dat de gebruikers de documenten onmiddellijk via hun computer kunnen bekijken.

14.2. De informatie die via de site (in beide talen) ter beschikking wordt gesteld voortdurend bijwerken, en vooral de rubriek ‘feiten en cijfers’ heel regelmatig updaten en uitbreiden

Aangezien de website als visitekaartje van het Steunpunt dient, wordt veel aandacht besteed aan de regelmatige update ervan. De statistieken tonen aan dat de website jaar na jaar meer bezoekers trekt: in 2006 ongeveer 145.000 bezoekers (50.000 meer dan in 2005). Vooral de rubriek “feiten en cijfers” wordt veel bezocht en af en toe in de pers geciteerd. Het is daarom van belang zo precies en actueel mogelijke informatie te verschaffen.

Ook andere onderdelen van de website worden regelmatig geactualiseerd: de bibliografische lijsten, de jaarlijkse 17 oktober-activiteitenkalender, de publicaties... In 2006 zijn de activiteitenpagina's van het Steunpunt bovendien helemaal in een nieuw kleedje gestoken (Zie bijlage III: statistieken website 2006).

15. ACTIE 15 EEN JAARVERSLAG VAN DE ACTIVITEITEN PUBLICEREN

Met het oog op de publicatie van een jaarverslag van de activiteiten, hebben alle teamleden elke maand een lijst van al hun activiteiten opgemaakt. Al deze lijsten werden verzameld om een ruw activiteitenverslag op te stellen dat bestemd is voor het Beheerscomité en voor de Begeleidingscommissie van het Steunpunt. Nu moet het verslag ook nog interessanter worden gemaakt voor een ruimer publiek (nog te definiëren). De redactionele uitwerking hiervoor start begin 2007.

Einde 2006 heeft het Steunpunt twee pagina's opgesteld voor het activiteitenverslag van het Centrum voor gelijkheid van kansen. Hierin worden drie punten beknopt voorgesteld: trilaterale ontmoetingen in het kader van de opvolging van het Tweejaarlijks Verslag, de werkzaamheden betreffende de toegang tot energie en ten slotte de nota over huisvesting die in het vooruitzicht van de gemeenteraadsverkiezingen werd opgesteld.

Op de website www.armoedebestrijding.be werd er een « activiteiten » rubriek gecreëerd.

16. ACTIE 16 ANTWOORDEN OP VERSCHILLENDE VERZOEKEN

Jury

- ‘Ondersteuning van initiatieven voor armoedebestrijding’ van de Koning Boudewijn Stichting

- Ontmoeting met ASBL Faim et Froid in Charleroi (23 februari 2006)
- Twee vergaderingen van de jury na onderzoek van een vijftigtal dossiers betreffende projectoproepen (8 juni en 18 december 2006)

‘E-gov Awards’ van AGORIA, Federatie voor de Technologische Industrie.

- Onderzoek en quoterings van ICT-projecten gericht op sociale inclusie
- Deliberatie van de projecten op de maatschappelijke zetel van Agoria op 30/10/2006

Begeleidingscomités

- bij onderzoeken:
  - HIVA/KUL « Naar een proactieve benadering van onderbescherming i.v.m. leefloon en sociale hulp» (23 mei)
  - Sociale economie en liberalisering van de diensten: het geval van de buurt- en nabijheidsdiensten (14 juni 06)
  - TAHIB: aanpak van ongelijkheid in gezondheid in België
  - « armoede bij personen van vreemde origine in België», onderzoek in opdracht van de Koning Boudewijn Stichting (8 mei en 11 oktober)
- begeleidingscomité Flora vzw “Flora’s benadering van Networking en Jobcoaching” (20 december)
- begeleidingscomité ‘ervaringsdeskundigen’: 28 september en 12 december
- selectiecomité/Europees Sociaal Fonds, OCMW-projecten betreffende socio-professionele inschakeling
- pilootcomité: Armoede In zicht

Project Bind-Kracht in armoede: voorbereidende ontmoetingen met Kristel Driessens en Tine Van Regemortel en het organiseren van drie vergaderingen met partners van het project: op 24 februari, 10 maart en 31 maart. Deelname aan de voormiddag ter afsluiting op 13 oktober.

IPO: werkgroep ‘wonen en leven op het platteland’

PAO (21 maart 2006, 29 maart, 27 juni)

- Informeel **verticaal overleg armoedebestrijding werk en sociale economie** (Vlaanderen)

Decennium doelstellingen/Welzijnszorg

- 7 juni 2006: ronde tafel ‘gezondheid en armoede’
- 22 juni: ontmoeting met Anny Vermeersch (Welzijnszorg)
- 28 juni: ronde tafel ‘werk’
- 20 september: ronde tafel ‘wonen’
- 4 oktober: ronde tafel ‘onderwijs’
- 9 oktober: ronde tafel ‘inkomen’

Interventie

- in de cursus van de opleidingscyclus georganiseerd door de universiteit van Gent en BMLIK (12 januari 2006)
- aan een panel onder het thema « armoede heeft geen kleur »: Wereldfeest Mechelen (18 maart)
- tijdens een voortgezette opleidingscyclus voor maatschappelijk werkers, georganiseerd door het “Centre Interdisciplinaire en Travail Social de l’ISSHA” (Institut Supérieur des Sciences Humaines Appliquées) te Bergen (21/03/2006). De opleidingsdag, die de naam droeg “Sociale minima, armoede en leefomstandigheden” werd in goede banen geleid door prof. P. Moreau en P. Defeyt.
- in de rondetafelgesprekken georganiseerd door het magazine Observatoire (Wallonië) (notulen verschenen einde december) (19 mei)
- tijdens het project “Verdoken armoede in Overijse”. Dit project kadert in de omgevingsanalyse die uitgevoerd wordt bij de opmaak van het lokale sociale beleidsplan, uitgevoerd door de gemeentelijke dienst Cultuur en Welzijn en het OCMW. Er wordt op zoek

gegaan naar concrete antwoorden op het fenomeen van de verdoken armoede in Overijse. Een eerste vergadering vond plaats op 21 november.

Raad van Europa: op verzoek van een verantwoordelijke van het sociale cohesie programma, gedachtewisseling met het oog op een actie betreffende armoede, en dit in het kader van dit programma

Voorstelling van het Steunpunt aan « ervaringdeskundigen » (25 april)

TER HERINNERING

Interne activiteiten bij het Steunpunt

- Het beheerscomité heeft 3 keer vergaderd; de Begeleidingscommissie 4 keer.
- Tijdens een ontmoeting op 3 oktober zijn alle bij het Steunpunt betrokken personen in de Gewesten en de Gemeenschappen bijeengekomen.
- Een lid van het team heeft een taalopleiding gevolgd; een ander teamlid heeft een opleiding gevolgd over het verband tussen mentale gezondheid en armoede en een derde heeft educatief verloop genomen om lessen over de Europese instellingen te volgen.

Activiteiten die in verband staan met het Centrum voor Gelijkheid van kansen en Racismebestrijding

- De adjunct-coördinatrice neemt deel aan de maandelijkse vergaderingen van het Raad van Beheer van het Centrum, aan de directievergaderingen (een voormiddag per maand + korte wekelijkse vergaderingen) en aan de politieke stafvergaderingen (maandlijks).
- De leden van het team worden uitgenodigd om deel te nemen aan de maandelijkse zogenoemde 'inhoudelijke' vergaderingen, net als aan de 'algemene vergaderingen'.
- De webmaster van het Steunpunt neemt eveneens deel aan de bijeenkomsten van de collega's van het Centrum die instaan voor de uitwerking en de update van diens site.
- Het Steunpunt heeft drie pagina's geschreven voor het jaarlijks verslag 2005 van het Centrum (www.diversiteit.be)

Twee activiteiten die specifiek waren voor het jaar 2006:

- de deelname van het Steunpunt aan de werkzaamheden met het oog op de verkiezingen in 2007: bijdrage aan een nota getiteld « FOCUS 2011 » en aan het memorandum FOCUS 2011
- in het kader van de werkzaamheden van het overleg over socio-professionele inschakeling: gesprek met de medewerkers van de Dienst Integratie van het Centrum over het door hen gecoördineerd ESF project "Socio-professionele integratie bij nieuwkomers"

Ondersteuning activiteiten van de verenigingen

- Deelname aan de 5 voorbereidende bijeenkomsten van de vierde Europese ontmoeting van arme mensen.
- Deelname aan de maandelijkse vergaderingen van het 'Collectief van Verenigingen Partners van het Algemeen Verslag over de Armoede'.

Interministeriële conferentie voor integratie in de samenleving/maatschappelijke integratie

Deze IMC waaraan het Steunpunt deelneemt, is in 2006 viermaal bijeengekomen (8 februari, 13 juni, 13 september en 13 december).

BIJLAGE I

Stand van zaken van de ontmoetingen met de kabinetten van de federale, gewest- en gemeenschapsministers.

1. FEDERAAL

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Demotte ⁵ en Dupont (30/11/05)	schriftelijk antwoord
Tweede ontmoeting: 9 november 2006	
Derde ontmoeting gepland: 8 february 2006	
Van Weert (24/01/06)	
Verwilghen (30/01)	schriftelijk antwoord
Vanvelthoven (6/02)	
Van den Bossche (17/02)	schriftelijk antwoord
Tweede ontmoeting (8/06)	
Derde ontmoeting (24/11)	
Reynders (28/03)	
Onkelinx (5/04)	schriftelijk antwoord
Verhofstadt/Van Quickenborne (5/04)	
Mandaila (21/04)	schriftelijk antwoord toegezegd

2. VLAAMSE GEMEENSCHAP / VLAAMS GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Leterme (25/01/06)	
Peeters (31/01)	schriftelijk antwoord
Vervotte (1/02)	
Keulen (6/02)	
Anciaux (15/02)	schriftelijk antwoord
Vandenbroucke/onderwijs (24/03)	schriftelijk antwoord
Van Brempt (27/06)	antwoord toegezegd
Vandenbroucke/arbeid (26/04)	schriftelijk antwoord

3. FRANSE GEMEENSCHAP

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Fonck (27/01)	
Laanan (24/02)	
Tweede ontmoeting/ 'éducation permanente' (kabinet+administratie) (21/06)	
Derde ontmoeting (cultuur) : (18/12)	
Arena (6/03)	schriftelijk antwoord dat het geheel van de bijdragen van de ministers van de Franse Gemeenschap weergeeft

4. WAALS GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Antoine (1/02)	schriftelijk antwoord
Arena (6/03)	

---

⁵ Het Steunpunt en een delegatie van verenigingen hebben een ontmoeting gehad met het kabinet van minister Demotte vóór de publicatie van het verslag. Het kabinet heeft zich geengageerd om na lezing van het verslag, zijn bedenkingen in een schriftelijke nota weer te geven. De medewerker van het kabinet van minister Dupont, aanwezig tijdens die bijeenkomst, heeft eenzelfde engagement genomen.

Marcourt (22/05)

5. BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Kir (25/01)

Picqué (23/02)

Grouwels (24/4)

schriftelijk antwoord

Cerexhe (12/05)

Tweede ontmoeting gepland.

Dupuis (1/06)

schriftelijk antwoord toegezegd

Een ontmoeting is gepland met de kabinetten Smet et Huytebroeck: een datum moet nog vastgelegd worden.

6. DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

BIJLAGE II

Le Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale (CECLR) dans les médias et autres publications à partir du 3ème rapport (21/12/05)

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (CGKR) in de media en andere publicaties vanaf het 3de verslag (21/12/05)

➤ Presse écrite / Geschreven pers

- *Alter Echos* n° 200 – Morenville Catherine, "Le troisième rapport pauvreté vient de paraître : lassitude des associations", 09/12/05 – 13/01/06
- *Alter Echos* n° 201 – Morenville Catherine, « Lutte contre la pauvreté : arrêter la politique du coup-par-coup », 27/01/06, p. 14
- *Alter Echos* n° 204 – Morenville Catherine, « Réforme du minimex : l'évaluation d'Ernst & Young critiquée », 10/03/06,
- *Alter Echos* n° 220 – Téléx : « Législation en matière d'énergie », 01/12/2006, p. 39
- *Bond (de) – Van Hecke Geert*, « Armen vragen om respectvol behandeld te worden », 13/01/06
- *Bulletin de liaison Front commun SDF n° 101*, « Abolir la pauvreté », février 2006
- *CPAS + n° 4/2006*, « Comment la culture, le sport et l'épanouissement social permettent le développement personnel des bénéficiaires des CPAS ? », p. 61
- *CPAS + n° 5/2006 – Ernotte Christophe*, « Quelles suites fédérale et régionale pour les CPAS au rapport 'Abolir la pauvreté' ? », pp. 75 - 78
- *Démocratie (bimensuel du MOC – CIEP)* – Morenville Catherine, « Pauvreté en Belgique. Un rapport de plus ? », 1er mars 2006
- *Dernière Heure (La)*, « Un test pauvreté », 22/12/05
- *Dernière Heure (La)*, « Face à la pauvreté », 31/01/06
- *Dernière Heure (La)* – Vandenabeele Paul, « Contactez une APL », 12/02/06
- *Droit de l'Employé (Le)* - Luca Ciccia, « Dossier : La pauvreté banalisée », 12 juin 2006 (voir : <http://www.cne-gnc.be/--dossiers/Juin06-pauvrete/DOSjuin06.htm>)
- *Echo – Actualités*, « Plus responsables », qu'ils disaient !, 17/08/06

- *Echos du Crédit et de l'endettement*, « libéralisation du secteur de l'énergie : comment se préparer ? », n°12, octobre/novembre/décembre 2006
- *Education Santé n° 213 – Maillard Carine*, « La prévention chez les enfants précarisés », juin 2006, pp. 9-11
- *Gazet van Antwerpen*, « Ministeries krijgen zestien nieuwe armoededeskundigen », 22/12/05, p. 41
- *Journal du Collectif Solidarité contre l'exclusion n° 53*, « Edito. Pour abolir la pauvreté ... », pp. 3 – 4, mars / avril 2006
- *Levendland – Vanderweerd Peter*, « Denken rond het dorp. Armoede is vaak onzichtbaar », nr 4 – september 2006, p. 7
- *Libre Belgique (La) – Crivallero Rachel*, « Exclusion sociale. Faire de la pauvreté un ennemi public », 22/12/05
- *Libre Belgique (La)*, « Pauvreté. Une mauvaise passe », 03/01/06
- *Libre Belgique (La)*, « Dettes : supprimer les frais d'huissier », 11/03/06
- *Ligueur (Le) – Dogot Amélie*, « Des épiceries pour les personnes démunies », n° 26 – 28/06/06, p. 12
- *Keetingske ('t)*, « Interview met Ghislaine Adriaensens », nov-dec. 2006, p. 21-22.
- *Mental'Idées* (revue de la Ligue bruxelloise francophone pour la santé mentale) – Boigelot Nadine et De Smedt Anne-Cécile, « Tissage communautaire entre trame sociale et chaîne humaine », n° 5 - 01/2005
- *Morgen (De) - Rogiers Filip*, «Minister Christian Dupont (PS) wil 'armoedetest' in beleid', 22/12/05, p.6.
- *Observatoire (L')*, «Abolir la pauvreté. Une contribution au débat et à l'action politiques», n° 48 - mars 2006, pp. 89 – 94
- *Observatoire (L')*, «Accompagner l'autonomie. Extrait du rapport 'abolir la pauvreté'», n° 49 – juin 2006, pp. 93 – 98
- *Regards – Périodique mensuel de la fédération MOC de Liège – Huy – Waremme*, « Comment abolir la pauvreté », n° 60 – septembre 2006, pp. 3 – 4.
- *Soir (Le) – Vandemeulebroucke Martine*, « Social. Le troisième rapport du Centre pour l'égalité des chances se présente comme un agenda politique avec des dizaines de pistes d'action, 23/12/05
- *Soir (Le) – « Carte blanche. Lutter contre la pauvreté, au-delà du slogan, c'est adopter un vrai plan Marshall », 25/04/06*

- *Soir (Le) – Vandemeulebroucke Martine*, « Les associations de lutte contre la pauvreté dénoncent un accès de plus en plus malaisé au gaz et à l'électricité. Pression maximale sur les factures impayées », 06/12/2006
- *Standaard (De)*, “Een dertiende maand kinderbijslag”, 22/12/05, p. 7
- *Standaard (De)*, “Federale ombudsman voor OCMW's”, 22/12/05, p. 7
- *Standaard (De)- Fransen Guy*, “Taal arts en rechter moet eenvoudiger”, 14/01/06
- *Vers l'avenir – De Caebel Christophe*, « Social – Rapport général sur la pauvreté. Riche rapport, pauvres actions... », 22/12/05
- *Vif l'Express (Le)*, « Pauvre Belgique », 23/12/05

➤ Radio

- radio RCF : interview van Thierry Martin, 13/01/06 (over het tweejaarlijks verslag)
- radio Campus : interview van Emmanuelle Devillé, oktober 2006 (ter gelegenheid van 17 oktober)
- RTBF : interview van Jordane de Changy, december 2006 (over de toegang tot energie)

TV

➤ Sites web / websites

- A Contre Courant, « Enquête Ernst & Young d'évaluation de la loi concernant le droit à l'intégration sociale : Une évaluation bidon ! », 24/01/2006, <http://acontrecourant.be/1405.html>
- Armoede.be, aankondiging van het verslag , www.armoede.be
- Association de la Ville et les Communes de la Région de Bruxelles Capitale/ Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Newsletter 29: annonce du rapport/aankondiging van het verslag, 17/01/2006, http://www.avcb-vsgb.be/newsletter/newsletter0629_fr.htm / http://www.avcb-vsgb.be/newsletter/newsletter0629_nl.htm
- CD&V – Vlaams Parlement, Persbericht: “De Vrije Tijds+kaart minder stigmatiserend voor armen”, 16/10/2006, http://www.cdenv-vlaamsparlement.be/nieuws_detail.php?id=1802
- CD&V, Persmededeling: “Regering weigert hervorming kinderbijslagen”, 02/02/2006, <http://www.cdenv.be/actueel/persberichten/2006/02/kinderbijslagen.php>
- Culture et Démocratie, annonce du rapport dans la rubrique ‘Dernières nouvelles’ de *La lettre de Culture et Démocratie* n° 2 – 08/02/2006 – URL : <http://www.cdkd.be/>

- Guide social – rubrique actualités, « Nouvel agenda contre la pauvreté », 22/12/05, URL www.guidesocial.be
- Guide social – rubrique actualités, « Un outil pour abolir la pauvreté », 19/01/06
- IPW Vierde Wereld : <http://www.vierdewereld.be/nl/basisdocumenten.php> / gti Quart Monde : <http://www.quartmonde.be/fr/documents.php>
- Kanaal Nieuws : « Dupont wil verbruikerskredieten in warenhuizen beperken », 25/01/2006, http://www.hln.be/hln/cch/det/art_162527.html
- Ligue des droits de l’homme – rubrique Communiqués de presse, ‘Carte blanche. Lutter contre la pauvreté, au-delà du slogan’, 25/04/06, <http://www.liguedh.be/>
- Mondequibouge.be : <http://www.mondequibouge.be/index.php/2005/12/pauvrete-ou-se-situe-la-frontiere/>
- Mont K’i, « Rapport pauvreté 2005 " Politique ou spectacle ? », 13/03/2006, <http://www.montki.be/content/view/915/2/>
- Observatoire des inégalités (France), « 15% de la population vit sous le seuil de la pauvreté » in *Lettre de l’Observatoire des inégalités n° 28 – février 2006*, URL : <http://www.inegalites.fr/sommaire.php3>
- Pauvrete.be , « Le service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion a lancé, début décembre, un cri d'alarme à propos de l'accès à l'énergie », déc. 2006, www.pauvrete.be
- Pierre Eyben, Pauvreté et inégalités progressent encore en Belgique, 10/09/2006, <http://pierre.eyben.be/25>
- PS, «10 ans après le premier Rapport général sur la pauvreté : un agenda politique doit être fixé ! », 21/12/05, URL : <http://www.ps.be>
- PS, «Lutte contre la pauvreté : un accord de coopération ! », 26/01/06, URL : <http://www.ps.be>
- Socialistische mutualiteiten, « Interessante nieuwe rapporten over armoede en gezondheid » in : *Flits nieuwsbrief van februari 2006*, URL : <http://www.socmut.be/SocMut/Publicaties/Flits/Flits+februari+2006/Interessante+nieuwe+rapporten+over+armoede+en+gezondheid.htm>
- Solidarité des alternatives wallonnes et bruxelloises (SAW-B) : ES-Infos : Journal électronique de l'économie sociale (février 2006): <http://www.economiesociale.be/ES-Infos-nr/26.html>
- Steunpunt Algemeen Welzijnswerk , aankondiging van het rapport « Armoede uitbannen », http://www.steunpunt.be/xcms/lang_nl-BE/5026/default.aspx

- Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg (Universiteit Gent) – rubriek Actueel: oriëntatie IX “Socio-economische gezondheidsongelijkheden bestrijden” is als pdf op hun website geplaatst + aankondiging volledig verslag: <http://www.primarycare.ugent.be/webpaginas/Nederlands/actueel/actueel-armoede.htm#armoede>
- Weliswaar – rubriek berichten: <http://www.weliswaar.be/index.php?s=11&bnr=111> (ook aangekondigd in Weliswaar nr 68 februari – maart 2006, p. 19)

➤ Divers / Varia

- [Belgisch strategisch verslag inzake sociale bescherming en sociale inclusie 2006-2008 / Rapport Stratégique sur la protection sociale et l’inclusion sociale 2006-2008 : Belgique, sept. 2006](#)
- Beweging van Mensen met Laag Inkomen en Kinderen vzw, “Samenwerkingsverbanden en netwerken”, in: *Jaarverslag 2005*
- Fondation Roi Baudouin, “Initiatives spécifiques”, in : *Rapport annuel 2005*, p. 125
- Katholiek Hogeschool Leuven, opleiding Sociaal werk: cursus “Activering en sociale actie” maakt gebruik van het verslag “Armoede uitbannen”, http://www.khleuven.be/index.php?page=3100&khl_oid=3507
- Mouvement ATD Quart Monde Belgique, « Les dix ans du Rapport Général sur la Pauvreté », in : *Rapport moral 2005*, pp. 3-5.
- Vranken Jan, De Boyser Katrien & Dierckx Danielle (red.), Hoofdstuk 1: Overheid en armoedebestrijding, in: *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2006*, Leuven: Acco, december 2006, p. 58-59
- The World Bank, *Participatory Approaches to Attacking Extreme Poverty. Case studies Led by the International Movement ATD Fourth World. World Bank Working Paper n° 77*, Washington D.C. : The International Bank for Reconstruction and Development / the World Bank, 2006. pp. 107-115

BIJLAGE III Statistieken website 2006

De bezoekersaantallen van onze 3 websites stijgen jaar na jaar. 2005 kende dankzij 10 jaar AVA een stijging ten opzichte van 2004. 2006 kende echter nog meer succes: in totaal kwamen 144.570 bezoekers op onze 3 websites: armoedebestrijding kreeg 69.481 virtuele bezoekers over de vloer, luttepauvrete 72.097 en armutbekämpfung 2.992. In vergelijking met 2005 (totaal bezoekers: 92.077) is dit een stijging met meer dan 50.000 bezoekers.

Het tweejaarlijkse verslag en de rubriek “feiten en cijfers” waren de grote publiektrekkers. Andere regelmatig bezochte pagina’s waren: agenda 17 oktober, nieuwigheden zoals nota’s en artikels van medewerkers, de inventarissen, het samenwerkingsakkoord, adressen van verenigingen, de nota over plaatsing van kinderen (op luttepauvrete), debatopeners wonen en maatschappelijke dienstverlening en de opvolging van het tweejaarlijkse verslag terug.

Het volledige tweejaarlijkse verslag 2005 (zonder rekening te houden met de afzonderlijke hoofdstukken) is in 2006 2.492 x gedownload: 900 x via armoedebestrijding, 1.270 x via luttepauvrete en 322 x via armutbekämpfung.

Armoedebestrijding

2006

<u>maand</u>	<u>2006</u>			<u>Totalen per maand</u>		
	<u>hits</u>	<u>pages</u>	<u>visitors</u>	<u>visitors</u>	<u>pages</u>	<u>hits</u>
<u>Dec 2006</u>	<u>4203</u>	<u>437</u>	<u>231</u>	<u>7167</u>	<u>13574</u>	<u>130304</u>
<u>Nov 2006</u>	<u>3301</u>	<u>453</u>	<u>217</u>	<u>6517</u>	<u>13605</u>	<u>99038</u>
<u>Oct 2006</u>	<u>3420</u>	<u>475</u>	<u>212</u>	<u>6575</u>	<u>14733</u>	<u>106030</u>
<u>Sep 2006</u>	<u>2144</u>	<u>324</u>	<u>159</u>	<u>4783</u>	<u>9744</u>	<u>64329</u>
<u>Aug 2006</u>	<u>1321</u>	<u>229</u>	<u>112</u>	<u>3502</u>	<u>7102</u>	<u>40958</u>
<u>Jul 2006</u>	<u>1196</u>	<u>262</u>	<u>119</u>	<u>3698</u>	<u>8135</u>	<u>37080</u>
<u>Jun 2006</u>	<u>2059</u>	<u>377</u>	<u>153</u>	<u>4616</u>	<u>11323</u>	<u>61782</u>
<u>May 2006</u>	<u>3072</u>	<u>442</u>	<u>186</u>	<u>5794</u>	<u>13708</u>	<u>95233</u>
<u>Apr 2006</u>	<u>2924</u>	<u>481</u>	<u>184</u>	<u>5525</u>	<u>14439</u>	<u>87732</u>
<u>Mar 2006</u>	<u>4329</u>	<u>669</u>	<u>272</u>	<u>8433</u>	<u>20759</u>	<u>134212</u>
<u>Feb 2006</u>	<u>3990</u>	<u>571</u>	<u>225</u>	<u>6302</u>	<u>16004</u>	<u>111740</u>
<u>Jan 2006</u>	<u>3377</u>	<u>491</u>	<u>211</u>	<u>6569</u>	<u>16004</u>	<u>104691</u>
<u>totaal</u>				<u>69.481</u>		

2005

maand	Visitors: Daily Avg	Visitors: Monthly Totals
Dec 2005	154	3707
Nov 2005	115	2778
Oct 2005	147	4573
Sep 2005	100	3010
Aug 2005	85	2639
Jul 2005	53	1652
Jun 2005	119	3590
May 2005	145	4520
Apr 2005	145	4354
Maart 2005	123	3824
Feb 2005	112	3140
Jan 2005	103	3198
Totaal		40.985

Luttepauvrete

2006

maand	<u>Samenvatting per maand</u>			<u>Totalen per maand</u>		
	<u>Gemiddelden per dag</u>					
	<u>hits</u>	<u>pages</u>	<u>visitors</u>	<u>visitors</u>	<u>pages</u>	<u>hits</u>
Dec 2006	<u>2503</u>	<u>352</u>	<u>214</u>	<u>6640</u>	<u>10912</u>	<u>77615</u>
Nov 2006	<u>2975</u>	<u>371</u>	<u>234</u>	<u>6235</u>	<u>11148</u>	<u>89274</u>
Oct 2006	<u>3003</u>	<u>371</u>	<u>207</u>	<u>5945</u>	<u>11523</u>	<u>93116</u>
Sep 2006	<u>2234</u>	<u>313</u>	<u>191</u>	<u>4812</u>	<u>9417</u>	<u>67034</u>
Aug 2006	<u>1566</u>	<u>263</u>	<u>160</u>	<u>3975</u>	<u>8155</u>	<u>48555</u>
Jul 2006	<u>1488</u>	<u>296</u>	<u>128</u>	<u>4070</u>	<u>9198</u>	<u>46154</u>
Jun 2006	<u>2310</u>	<u>397</u>	<u>131</u>	<u>4839</u>	<u>11927</u>	<u>69303</u>
May 2006	<u>3412</u>	<u>473</u>	<u>161</u>	<u>6418</u>	<u>14688</u>	<u>105780</u>
Apr 2006	<u>3835</u>	<u>565</u>	<u>207</u>	<u>6281</u>	<u>16955</u>	<u>115076</u>
Mar 2006	<u>4798</u>	<u>651</u>	<u>209</u>	<u>9178</u>	<u>20200</u>	<u>148744</u>
Feb 2006	<u>4341</u>	<u>594</u>	<u>296</u>	<u>6684</u>	<u>16640</u>	<u>121561</u>
Jan 2006	<u>3866</u>	<u>539</u>	<u>238</u>	<u>7020</u>	<u>16721</u>	<u>119865</u>
<u>totaal</u>				<u>72.097</u>		

2005

Month	Visitors: Daily Avg	Visitors: Monthly Totals
Dec 2005	174	4195
Nov 2005	174	3492
Oct 2005	173	5374
Sep 2005	113	3394
Aug 2005	97	3020
Jul 2005	70	2172
Jun 2005	132	3960
May 2005	170	5290
Apr 2005	193	5219
Maart 2005	150	4665
Feb 2005	131	3695
Jan 2005	130	4041
Totaal		48.517

Armutbekämpfung

2006

maand	<u>Samenvatting per maand</u>			<u>Totalen per maand</u>		
	<u>Gemiddelden per dag</u>					
	<u>hits</u>	<u>pages</u>	<u>visitors</u>	<u>visitors</u>	<u>pages</u>	<u>hits</u>
Dec 2006	<u>67</u>	<u>8</u>	<u>7</u>	<u>222</u>	<u>270</u>	<u>2082</u>
Nov 2006	<u>87</u>	<u>9</u>	<u>8</u>	<u>242</u>	<u>290</u>	<u>2615</u>
Oct 2006	<u>109</u>	<u>11</u>	<u>9</u>	<u>288</u>	<u>367</u>	<u>3403</u>
Sep 2006	<u>116</u>	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>188</u>	<u>239</u>	<u>3498</u>
Aug 2006	<u>82</u>	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>210</u>	<u>244</u>	<u>2557</u>
Jul 2006	<u>64</u>	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>203</u>	<u>266</u>	<u>2001</u>
Jun 2006	<u>87</u>	<u>10</u>	<u>7</u>	<u>216</u>	<u>315</u>	<u>2628</u>
May 2006	<u>55</u>	<u>12</u>	<u>9</u>	<u>281</u>	<u>373</u>	<u>1733</u>
Apr 2006	<u>61</u>	<u>12</u>	<u>9</u>	<u>273</u>	<u>374</u>	<u>1841</u>
Mar 2006	<u>61</u>	<u>13</u>	<u>10</u>	<u>332</u>	<u>432</u>	<u>1910</u>
Feb 2006	<u>66</u>	<u>12</u>	<u>9</u>	<u>265</u>	<u>362</u>	<u>1875</u>
Jan 2006	<u>60</u>	<u>10</u>	<u>8</u>	<u>272</u>	<u>336</u>	<u>1874</u>
<u>totaal</u>				<u>2.992</u>		

2005

Month	Visitors: Daily Avg	Visitors: Monthly Totals
<u>Dec 2005</u>	8	213
<u>Nov 2005</u>	9	192
<u>Oct 2005</u>	9	280
<u>Sep 2005</u>	8	247
<u>Aug 2005</u>	6	210
<u>Jul 2005</u>	6	199
<u>Jun 2005</u>	8	268
<u>May 2005</u>	8	254
<u>Apr 2005</u>	7	192
<u>Maart 2005</u>	4	155
<u>Feb 2005</u>	5	163
<u>Jan 2005</u>	6	202
Totaal		2.575